

Cel badań

Powodzenie uprawy ziemniaka na wczesny zbiór w dużym stopniu zależy od warunków pogodowych. Uzyskanie wysokiego plonu ziemniaków wczesnych jest możliwe w warunkach zapewniających wczesne zawiązywanie i szybki przyrost masy bulw. Coraz częściej występują okresy z wysoką temperaturą i suszą. Ziemniak jest wrażliwy na suszę. Zapotrzebowanie odmian wczesnych na wodę zwiększa się w trzeciej dekadzie maja i jest największe w drugiej i trzeciej dekadzie czerwca. Nawet krótkotrwałe niedobory wody powodują zmniejszenie plonu. Tolerancję roślin na stresy abiotyczne mogą poprawić niektóre pierwiastki śladowe, takie jak tytan, krzem czy wanad. W ostatnich latach zwiększa się zainteresowanie krzemem jako stymulatorem wzrostu roślin. Krzem, wcześniej uważany za pierwiastek nieistotny dla roślin, ma duże znaczenie w zmniejszaniu stresów środowiskowych poprzez regulację procesów fizjologicznych i metabolicznych. Badania wykazały ważną rolę krzemu w łagodzeniu stresu związanego z suszą.

Celem badań było określenie wpływu stosowanego dolistnie krzemu na wzrost i produktywność wczesnych odmian ziemniaka.

Materiał i metody

Badano wpływ stymulatorów wzrostu na bazie krzemu na wzrost i produktywność wczesnych odmian ziemniaka. Doświadczenie polowe prowadzono w układzie split-plot w trzech powtórzeniach.

Czynnik I – rodzaj stymulatora: obiekt kontrolny bez stymulatora, Actisil (6 g Si w 1 dm³, kwas ortokrzemowy), Krzemix (6 g Si w 1 dm³, krzemian amonu) i Optysil (93 g Si w 1 dm³, krzemian sodu).

Czynnik II – odmiana: Bohun, Gwiazda, Lawenda.

Stymulatory stosowano dwukrotnie – w fazie 3-5 liści na pędzie głównym (BBCH 13-15) i po 2 tygodniach od pierwszego zabiegu w dawkach rekomendowanych przez producentów 0,5 dm³·ha⁻¹. W fazie zawiązywania bulw (BBCH 46-48) określono wysokość i masę części nadziemnej roślin, powierzchnię liści i zawartość chlorofilu w liściach. Ziemniaki zbierano po upływie 75 dni od sadzenia (koniec czerwca). Określono liczbę i masę bulw z jednej rośliny, plon bulw ogółem i plon handlowy (bulwy o średnicy powyżej 30 mm). Wyniki badań opracowano statystycznie stosując analizę wariancji. Istotność różnic oceniano testem Tukey'a (p ≤ 0,05).

Wpływ krzemu na wzrost roślin

Stymulator	Wysokość roślin (cm)	Masa łodyg (g)	Masa liści (g)	Powierzchnia liści (cm ²)	LAI	Zawartość chlorofilu (SPAD)
Bez krzemu	44,3 ^b	233,5 ^b	199,0 ^b	4978 ^b	3,0 ^b	43,8 ^a
Actisil	46,8 ^a	248,5 ^a	221,6 ^a	5373 ^a	3,2 ^a	42,9 ^a
Krzemix	45,2 ^b	246,4 ^a	210,5 ^b	5182 ^b	3,1 ^b	43,6 ^a
Optysil	47,0 ^a	239,2 ^{ab}	222,3 ^a	5470 ^a	3,2 ^a	43,4 ^a

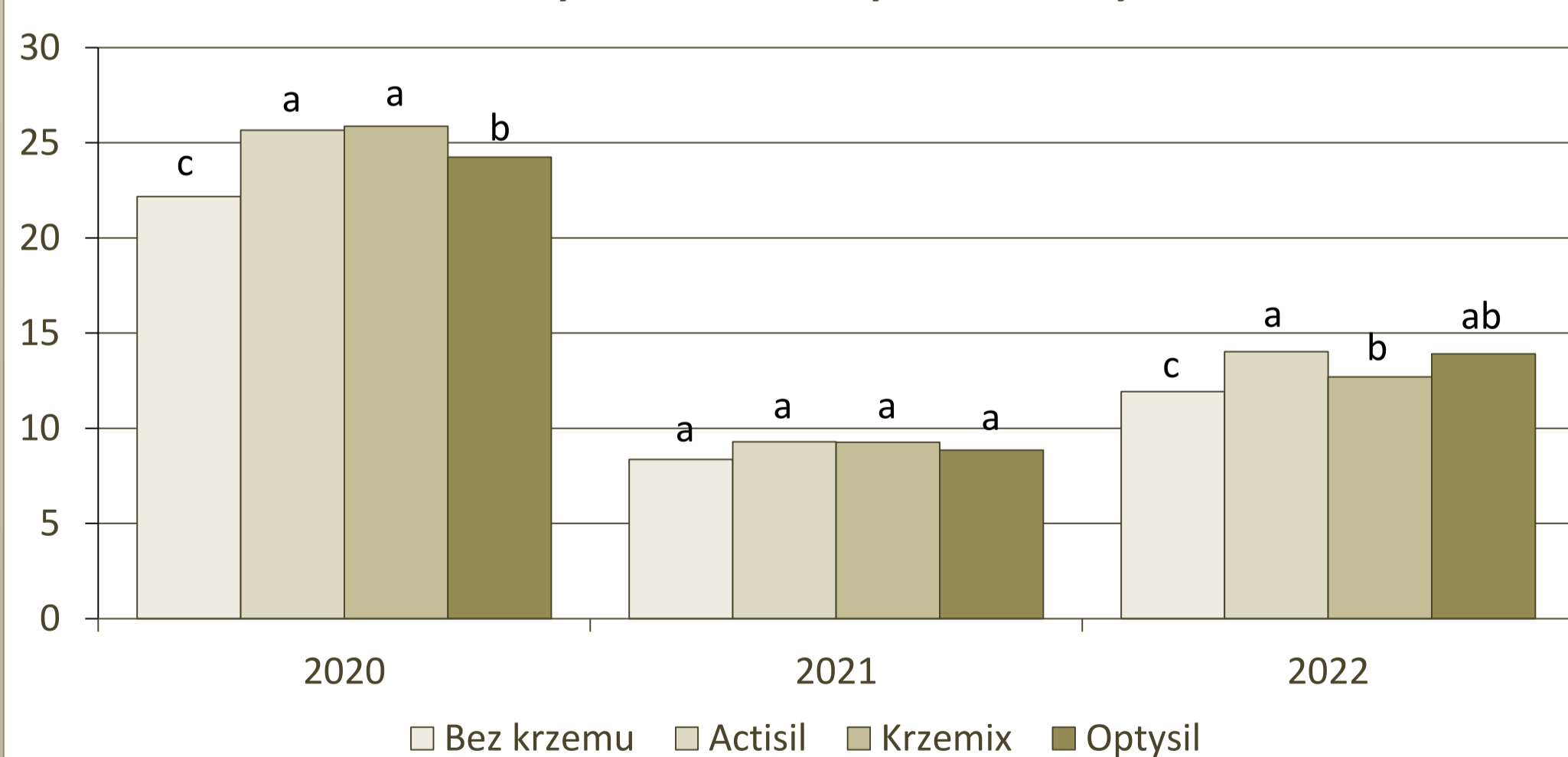

Wpływ krzemu na plon bulw

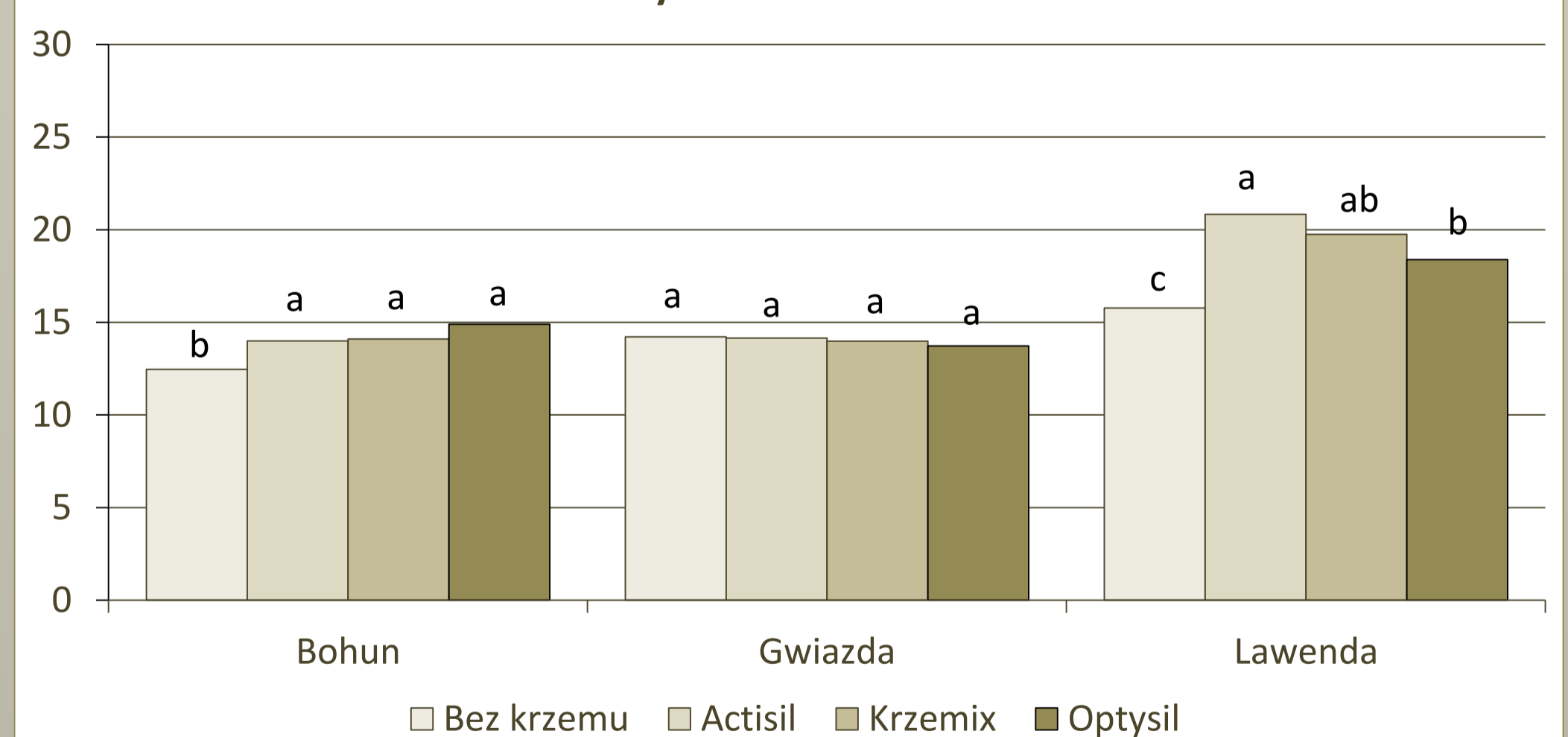
Stymulator	Plon ogółem			Plon handlowy		
	liczba bulw z rośliny	masa bulw z rośliny (g)	plon ogółem (t·ha ⁻¹)	liczba bulw z rośliny	masa bulw z rośliny (g)	plon handlowy (t·ha ⁻¹)
Bez krzemu	10,2 ^a	273,7 ^b	16,35 ^b	6,8 ^a	243,1 ^b	14,15 ^b
Actisil	10,4 ^a	299,7 ^a	18,44 ^a	6,8 ^a	266,5 ^a	16,33 ^a
Krzemix	10,3 ^a	305,1 ^a	18,33 ^a	6,8 ^a	262,4 ^a	15,94 ^a
Optysil	10,2 ^a	292,4 ^a	18,04 ^a	6,5 ^a	261,4 ^a	15,67 ^a

Wpływ krzemu na plon handlowy (t·ha⁻¹) w różnych warunkach hydrotermicznych

Wpływ krzemu na plon handlowy (t·ha⁻¹) wczesnych odmian ziemniaka

Wnioski

- Krzem stosowany dolistnie poprawił wzrost i produktywność wczesnych odmian ziemniaka. Po zastosowaniu krzemu rośliny były wyższe i wytwarzały większą biomasę.
- Szybszy wzrost roślin powodowały Actisil i Optysil niż Krzemix, szczególnie w roku z najniższą temperaturą powietrza w początkowym okresie wzrostu roślin.
- Krzem miał większy wpływ na wzrost odmian Bohun i Lawenda niż odmiany Gwiazda, która jest bardziej tolerancyjna na warunki środowiska.
- Krzem stosowany dolistnie nie wpłynął na liczbę bulw z jednej rośliny, ale powodował zwiększenie ich masy. W efekcie, plon handlowy (bulwy o średnicy >30 mm) był większy średnio o 1,8 t·ha⁻¹ (13%).
- W roku ciepłym i bardzo suchym (2022) większy przyrost plonu powodowały Actisil i Optysil niż Krzemix, natomiast w roku chłodnym i bardzo wilgotnym (2020) bardziej skuteczne były Actisil i Krzemix.

